

потребує згоди працівника переміщення його на тому ж підприємстві, в установі, організації на інше робоче місце, в інший структурний підрозділ у тій же місцевості, доручення роботи на іншому механізмі або агрегаті у межах спеціальності, кваліфікації чи посади, обумовленої трудовим договором. Власник або уповноважений ним орган не має права переміщати працівника на роботу, протипоказану йому за станом здоров'я.

Переконаний, що, оскільки національний законодавець вирішив у Законі України «Про державну службу» передбачити особливості для державних службовців таких змін трудових правовідносин, які передбачені у КЗпП України, як переведення на іншу роботу та зміни істотних умов праці, то доцільно й відповідним чином закріпити особливості переміщення державних службовців.

КОСТЮК В. Л.

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
професор кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін,
доктор юридичних наук, доцент

МЕЛЬНИК О. Я.

Інститут права імені І. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»,
здобувач кафедри муніципального права
та адміністративно-правових дисциплін

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У КОНТЕКСТІ НОВІТНЬОЇ МОДЕЛІ ДЖЕРЕЛ ПРАВА: ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Стратегія розвитку суспільства та держави щодо організації, проведення соціальних реформ, передусім, має передбачати складний процес утвердження новітньої моделі системи джерел права соціального забезпечення на основі переосмислення механізмів реалізації, гарантування та правової охорони права на соціальний захист (соціальне забезпечення) [1], інших пов'язаних із ним прав. При цьому, одним із фундаментальних завдань соціальної реформи має стати гарантування ефективності, дієвості та доступності комплексу соціальних прав [2, с. 17-18], відповідно до стану та динаміки розвитку суспільства і держави. Закономірно, що новітня модель системи джерел права соціального забезпечення має бути максимально наближеною до потреб та

інтересів особи, виходячи із міжнародних, у тому числі європейських, соціальних стандартів. У цьому контексті на особливу увагу заслуговують питання щодо урахування досвіду та практики держав-членів ЄС у розбудові законодавства про соціальне забезпечення.

По-перше, Україна розвиває міжнародно-договірні правовідносини із державами-членами ЄС [3; 4; 5; 6] а, відтак, має виконувати відповідні зобов'язання. При цьому, прикметною їх особливістю є зобов'язання щодо гармонізації законодавства України та ЄС з питань соціального забезпечення. По-друге, упродовж останніх років Україна ствердно означила європейський вектор розвитку національного законодавства [7]. По-третє, держави-члени ЄС мають значний конструктивний досвід розвитку соціального забезпечення, високі соціальні стандарти та гарантії, які спрямовані на забезпечення належного рівня та якості життя. По-четверте, законодавство про соціальне забезпечення у ЄС є кодифікованим та таким, що мотивує окремі держави розвивати дієві механізми реалізації та гарантування окремих соціальних прав. Доречно наголосити, що державами-членами Ради Європи ще у 1964 р. було ухвалено Європейський кодекс соціального забезпечення (далі – «ЄКСЗ»), який було переглянуто у 1990 р. [8; 9].

Ураховуючи зазначені та інші чинники, об'єктивну необхідність розвитку системи джерел права соціального забезпечення, перспективним видається процес імплементації засад та норм ЄКСЗ.

Слід зауважити, що ще 10 листопада 2016 р. Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко підписав ЄКСЗ, що засвідчило неухильну позицію України щодо дотримання засад демократії, верховенства права, прав людини, розвиток соціального забезпечення на засадах соціальної справедливості, виходячи із змісту Європейської соціальної хартії (переглянутої) та Європейського кодексу соціального забезпечення [10]. Професор О.М. Ярошенко справедливо наголошує на тому, що ЄКСЗ означив такі види соціального забезпечення, як медична допомога, відшкодування по тимчасовій непрацездатності, по безробіттю, пенсії по старості, допомоги сімейні, у зв'язку з вагітністю й пологами, пенсії по інвалідності й у разі втрати годувальника. При цьому, Кодекс гарантує захищеним особам допомогу у зв'язку зі станом здоров'я, що вимагає медичної допомоги профілактичного чи лікувального характеру, а також з метою підтримання, відновлення чи поліпшення здоров'я захищеної особи та її спроможності працювати й задовольняти свої особисті потреби. Також Кодексом передбачено, що допомога сім'ям із дітьми включає: а) періодичну грошову виплату, що надається будь-якій захищеній особі, що задовольняє визначеному строку набуття права на неї; б) забезпечення дітям належного харчування, одягу, житла, відпочинку або домашньої допомоги [11, с. 99].

Теоретико-правовий аналіз положень ЄКСЗ засвідчує, що його особливостями є наступні: містить загальні засади та принципи соціального забезпечення; визначає загальний перелік видів соціального

забезпечення та умов їх надання відповідним правомочним особам; визначає базову систему європейських соціальних стандартів; стимулює держави, його учасниці розвивати відповідні внутрішні моделі соціального забезпечення, ураховуючи національні особливості соціально-економічного розвитку. За таких обставин, подальша процедура ухвалення ЄКСЗ вимагатиме від України розбудови внутрішньої системи джерел права соціального законодавства і, насамперед, відповідного законодавства.

Ураховуючи зазначене, основними тенденціями розвитку системи джерел права соціального забезпечення є наступні: 1) розробка та запровадження національної програми імплементації міжнародних та європейських соціальних стандартів; 2) запровадження міжнародної соціально-правової експертизи законів про соціальне забезпечення; 3) посилення ефективності, дієвості та доступності права на соціальний захист (соціальне забезпечення), інших тісно пов'язаних із ним прав; 4) розробка дієвої системи соціальних стандартів та соціальних гарантій; 5) розробка, суспільне обговорення, громадські експертизи проекту Кодексу про соціальне забезпечення на основі міжнародних та європейських соціальних стандартів; 6) інституційна взаємодія уповноважених органів державної влади, інститутів громадянського суспільства з питань ухвалення та дотримання Кодексу про соціальне забезпечення; 7) забезпечення механізмів ухвалення актів внутрішнього законодавства виключно на основі кодифікованого закону про соціальне забезпечення (Кодексу про соціальне забезпечення); 8) подальший процес звуження сфери підзаконного нормативно-правового регулювання відносин з соціального забезпечення; 9) запровадження постійного моніторингу дотримання законодавства про соціальне забезпечення; 10) запровадження механізмів державного нагляду та громадського контролю щодо дотримання законодавства про соціальне забезпечення.

Список використаної літератури:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Іншин М.І., Сіроха Д.І. Соціальна держава: сутність і перспективи // М.І. Іншин, Д.І. Сіроха // Актуальні проблеми соціального права: збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014 р. /За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.О. Попелюшка. – К.: ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. – С. 17-21.
3. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: Угода від 14.06.1994р. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_012
4. Про ратифікацію Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: Закон України

- від 10 листопада 1994 року № 237/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46. – Ст. 415.
5. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2820#n2820
 6. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 40. – Ст. 2021.
 7. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України 18 березня 2004 року № 1629-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.
 8. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 16.04.1964 р. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_329.
 9. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 06.11.1990 р. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_329.
 10. Павло Розенко від імені України підписав Європейський кодекс соціального забезпечення: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=249475569.
 11. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О.М. Ярошенко, Г.О. Барабаш, Н.М. Вапнярчук та ін. ; за ред. О.М. Ярошенка. – 4-те вид., і допов. – Х. : Право, 2015. – 458 с.

СИРОТА І. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри трудового права та право соціального забезпечення,
заслужений юрист України

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Проблема формування національної системи соціального забезпечення є одним із важливих напрямлень соціальної політики держави. Процес формування цієї системи достатньо тривалий і болючий, бо об'єктивно обумовлений іншим глобальним процесом – розвитком економіки і створенням в країні відповідних умов для її ефективного функціонування.

Соціальне забезпечення як правова категорія дозволяє державі реалізувати політику соціального захисту населення за допомогою правового механізму, закріплюючи нормативним шляхом організаційно-